Oikeusapu

Romania

1 Mitä kustannuksia oikeudenkäyntiin liittyy, ja kuka ne yleensä maksaa?

Julkista oikeusapua voidaan antaa seuraavissa muodoissa:
a) nimetyn tai valitun asianajajan edustuksesta, oikeusavusta ja tarvittaessa puolustuksesta perittävän maksun maksaminen sen varmistamiseksi, että jotakin oikeutta tai oikeutettua etua voidaan käyttää tuomioistuimessa, että oikeus tai oikeutettu etu voidaan turvata tai että riita-asia voidaan välttää, jäljempänä 'asianajajan apu'
b) menettelyn ajan tuomioistuimen tai oikeusviranomaisen suostumuksella toimineen asiantuntijan, kääntäjän tai tulkin palkkion maksaminen, jos tällainen maksu on julkista oikeusapua hakevan henkilön vastuulla
c) haastemiehen palkkion maksaminen
d) lain mukaiset oikeudenkäyntikuluihin liittyvät vapautukset, vähennykset, maksuaikataulun muuttamiset tai maksujen lykkäämiset, myös täytäntöönpanovaiheessa.
Jos julkista oikeusapua annetaan EU-maiden kansalaisille tai muille henkilöille, joiden kotipaikka tai asuinpaikka on jonkin EU-maan alueella, hyväksyttyyn julkiseen oikeusapuun voivat sisältyä myös
a) tuomioistuimen tai oikeusviranomaisen asian ratkaisemiseksi pyytämien, etuudensaajan toimittamien asiakirjojen kääntämisestä aiheutuvien kustannusten sekä toimitettujen tai vastaanotettujen asiaan liittyvien pyyntöjen ja asiakirjojen kääntämisestä aiheutuvien kustannusten vapauttaminen laillistamismuodollisuudesta tai muusta vastaavasta muodollisuudesta
b) tuomioistuimen tai oikeusviranomaisen käsittelyn vireillä olevan menettelyn tulkkipalvelut
c) oikeusavun saajalle tai muulle henkilölle aiheutuvat matkakulut, jotka syntyvät siitä, että oikeusavun saajan tai muun henkilön on matkustettava Romaniaan tuomioistuimen tai oikeusviranomaisen pyynnöstä, tai siitä, että laki edellyttää jommankumman henkilön pakollista läsnäoloa.
Tukikelpoisella henkilöllä, joka täyttää kysymyksessä 3 esitetyt vaatimukset, on myös oikeus saada korvaus sovittelijalle maksetusta maksusta, jos hän pystyy todistamaan, että hän on käynyt läpi sovittelumenettelyn ennen oikeudenkäynnin vireillepanoa tai että hän on pyytänyt sovittelua menettelyn aloittamisen jälkeen mutta ennen ensimmäistä kuulemispäivää.
Julkista oikeusapua voidaan myöntää joko erikseen tai kumulatiivisesti missä tahansa edellä mainitussa muodossa. Asianajajan, asiantuntijan, kääntäjän, tulkin tai haastemiehen missä tahansa muodossa antaman julkisen oikeusavun arvo, joko erikseen tai kumulatiivisesti, ei saa ylittää yhden vuoden 12 kansallisen bruttovähimmäispalkan enimmäismäärää sen vuoden osalta, jona oikeusapuhakemus on tehty.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 6, 7, 20 ja 44 §.)

2 Mitä oikeusavulla tarkoitetaan?

Julkinen oikeusapu on valtion myöntämää apua, jonka tarkoituksena on taata oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja yhdenvertainen oikeus päästä käsiksi oikeustoimiin, joilla turvataan tiettyjen oikeuksien tai oikeutettujen etujen saaminen oikeudellisin keinoin, mukaan lukien tuomioistuinten päätösten tai muiden täytäntöönpanoasiakirjojen täytäntöönpano.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 1 §.)

3 Kuka voi saada oikeusapua?

Kuka tahansa luonnollinen henkilö, joka ei kykene selviytymään tiettyjen menettelyjen oikeudenkäyntikuluista tai sellaisista oikeudellisen neuvonnan kuluista, jotka johtuvat oikeuden tai oikeutetun edun turvaamisesta tuomioistuimessa, voi hakea julkista oikeusapua, jotta hänen tai hänen perheensä elatusturva ei vaarannu.
Perheellä tarkoitetaan puolisoita, lapsia tai muita enintään 18-vuotiaita suoraan alenevassa polvessa olevia sukulaisia, jotka ovat taloudellisesti riippuvaisia hakijasta, sekä yli 18-vuotiaita mutta kuitenkin enintään 26-vuotiaita lapsia tai muita suoraan alenevassa polvessa olevia sukulaisia, jos he yhä opiskelevat ja ovat taloudellisesti riippuvaisia hakijasta. Perheenjäsenenä pidetään myös henkilöä, joka jakaa koti- tai asuinpaikan tai kotitalouden hakijan, tämän alle 18-vuotiaiden lasten tai suoraan alenevassa polvessa olevien sukulaisten, jotka ovat taloudellisesti riippuvaisia hakijasta, kanssa tai yli 18-vuotiaiden mutta enintään 26-vuotiaiden lasten tai muiden suoraan alenevassa polvessa olevien sukulaisten kanssa, jos nämä lapset ja muut sukulaiset yhä opiskelevat tai ovat taloudellisesti riippuvaisia hakijasta.
Henkilöt, joiden keskimääräinen kuukausittainen nettotulo perheenjäsentä kohden on alle 500 Romanian leuta hakemuksen jättämistä edeltävien kahden kuukauden aikana, ovat oikeutettuja julkiseen oikeusapuun. Tässä tapauksessa valtio maksaa julkisen oikeusavun määrän kokonaisuudessaan. Jos keskimääräinen kuukausittainen nettotulo perheenjäsentä kohden hakemuksen jättämistä edeltäneiden kahden kuukauden aikana on alle 800 Romanian leuta, valtio maksaa 50 prosentin osuuden julkisen oikeusavun määrästä. Tulokynnyksiä ja julkisena oikeusapuna annettavaa enimmäismäärää voidaan tarkistaa hallituksen päätöksellä.
Julkista oikeusapua voidaan myöntää myös muissa tapauksissa suhteessa hakijan tarpeisiin, jos tosiasialliset tai arvioidut oikeudenkäyntikulut todennäköisesti rajoittavat hakijan tehokasta oikeussuojaa, mukaan lukien erilaiset asumiskustannukset Romanian ja sen EU-maan välillä, jossa hakijan kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on.
Tuloja määritettäessä otetaan huomioon kaikki säännölliset tulot, kuten palkat, avustukset, palkkiot, eläkkeet, vuokrat, kauppatuotot tai tuotot, jotka ovat peräisin itsenäisestä ammatinharjoittamisesta, sekä muut säännöllisesti maksettavat määrät, kuten vuokrat ja elatusvelvoitteet.
Julkinen oikeusapu myönnetään hakijan taloudellisesta asemasta riippumatta, jos erityisessä laissa säädetään oikeudesta oikeusapuun tai maksuttomaan oikeusapuun suojatoimenpiteenä esimerkiksi vähemmistöön kuulumisen, vammaisuuden, tietyn aseman tai muiden erityisolosuhteiden vuoksi. Tässä tapauksessa julkinen oikeusapu myönnetään ilman tuloperusteiden täyttymistä mutta ainoastaan tiettyjen sellaisten oikeuksien tai oikeutettujen etujen suojaamiseksi tai tunnustamiseksi, jotka johtuvat erityisolosuhteista tai liittyvät erityisolosuhteisiin, jotka oikeuttavat oikeusavun tai ilmaisen oikeusavun oikeuden tunnustamisen lain mukaisesti.

Oikeus julkiseen oikeusapuun lakkaa, jos osapuoli kuolee tai hänen taloudellinen asemansa paranee siinä määrin, että hänellä on varaa maksaa oikeudenkäyntikulut.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 2, 4, 5, 8–10, 21, 50, 81 ja 101 §.)

4 Myönnetäänkö oikeusapua kaikenlaisiin oikeudenkäynteihin?

Hallituksen erityisasetuksen mukaista julkista oikeusapua myönnetään siviili-, kauppa-, hallinto-, työ- ja sosiaaliturva-asioissa sekä muissa asioissa, lukuun ottamatta rikosasioita.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 3 §.)

5 Onko kiireellisten tapausten varalle olemassa erityismenettelyä?

Oikeusapuun liittyvästä kiireellisestä menettelystä ei ole säädetty erikseen.

6 Mistä saan lomakkeen oikeusavun hakemista varten?

Tämän luvun mukaisesti jätetyt julkista oikeusapua koskevat hakemukset laaditaan erityisasetuksen liitteessä olevan hakulomakkeen mukaisesti (*julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 49 §*).
LOMAKE
oikeusavun hakemiseen toisessa EU-maassa
Ohjeet:
1. Lue nämä ohjeet huolellisesti ennen kuin täytät hakemuslomakkeen.
2. Kaikki tässä lomakkeessa pyydetyt tiedot on annettava.
3. Epätarkat, paikkaansapitämättömät tai puutteelliset tiedot saattavat hidastaa hakemuksen käsittelyä.
4. Väärien tai puutteellisten tietojen esittäminen hakemuksessa saattaa johtaa kielteisiin oikeudellisiin seuraamuksiin. Esimerkiksi oikeusapuhakemus voidaan hylätä tai hakija voi joutua vastaamaan rikossyytteeseen.
5. Liitä hakemukseen kaikki todistusasiakirjat.
6. Muista, että tämä hakemus ei vaikuta oikeudellisten menettelyjen aloittamiselle tai muutoksenhaulle asetettuihin määräaikoihin.
7. Päivää ja allekirjoita hakemuslomake.
A.1. Oikeusavun hakijaa koskevat tiedot
Suku- ja etunimet .....
Syntymäaika ja -paikka .....
Henkilötodistuksen numero .....
Osoite .....
.....
Puhelin/faksi/sähköposti .....
A.2. Ala-ikäisen tai muuten vajaavaltaisen hakijan edustajan tiedot
Suku- ja etunimet .....
Syntymäaika ja -paikka .....
Henkilötodistuksen numero .....
Osoite .....
Puhelin/faksi/sähköposti .....
A.3. Hakijan oikeudellista edustajaa (asianajaja, asiamies yms.) koskevat tiedot
Suku- ja etunimet .....
Osoite .....
Puhelin/faksi/sähköposti .....
B. Tiedot riita-asiasta, jossa oikeusapua haetaan
Liitä oheen jäljennökset todistusasiakirjoista.
B.1. Asian luonne (esim. avioero, lasten huolto, työ, liiketoiminta, kuluttajansuoja)
B.2. Asiassa kyseessä oleva arvo, jos se voidaan ilmaista rahassa (määritä valuutta)
B.3. Kuvaus riita-asian olosuhteista, muun muassa tapauksen tosiseikkojen tapahtumispaikka ja ajankohta sekä näyttö (esim. todistajien nimet)
C. Menettelyä koskevat tiedot
Liitä oheen jäljennökset todistusasiakirjoista.
C.1. Oletko riita-asiassa kantajana vai vastaajana?
Kuvaus esitetystä kanteesta .....
.....
Vastapuolen nimi ja yhteystiedot .....
.....
C.2. Mahdolliset erityiset syyt, joiden vuoksi pyydetään hakemuksen kiireellistä käsittelyä, esimerkiksi menettelyjen aloittamiselle asetetut määräajat
C.3. Täsmennä, mitä kuluja korvauksen olisi katettava

_
|_| a) asianajajan apu

_
|_| b) asiantuntijan maksu

_
|_| c) sellaisen kääntäjän tai tulkin maksu, johon on turvauduttu menettelyn aikana

_
|_| d) haastemiehen maksu

_
|_| e) lain mukaiset vapautukset, vähennykset, maksuaikataulun muuttamiset tai maksujen lykkäämiset, jotka liittyvät oikeudenkäyntikulujen maksuihin tai takuumaksuihin, mukaan lukien täytäntöönpanovaiheessa suoritettavat maksut ja takuut.
C.4. Täsmennä, onko oikeusapu tarpeen seuraavista syistä:

_
|_| Apu (neuvonta ja/tai edustaja) tuomioistuimen ulkopuolista menettelyä varten

_
|_| Apu (neuvonta ja/tai edustaja) tuomioistuinmenettelyä varten

_
|_| Apu (neuvonta ja/tai edustaja) meneillään olevaan oikeudenkäyntiin; tällöin ilmoitetaan
– kirjausnumero
– käsittelyajankohdat
– tuomioistuimen nimi
– tuomioistuimen osoite

_
|_| Apu (neuvonta ja/tai edustaja) oikeusmenettelyssä, joka koskee muutoksenhakua tuomioistuimen päätökseen; tällöin ilmoitetaan
– tuomioistuimen nimi
– päätöksen päivämäärä
– syy avun pyytämiseen
– muutoksenhaku tuomioon

_
|_| Apu (neuvonta ja/tai edustaja) täytäntöönpanomenettelyssä; tällöin ilmoitetaan
– tuomioistuimen nimi
– muun täytäntöönpanoasiakirjan antamispäivä.

C.6. Onko sinulla minkäänlaisia vakuutuksia tai muita oikeuksia ja varoja, joilla voidaan kattaa oikeudenkäyntikulut täysin tai osittain?
Jos on, täsmennä: .....
.....
.....

D. Perhetilanne

_____
Montako henkilöä kotitaloudessasi asuu? |_____|
Mikä on heidän suhteensa sinuun (hakijaan)

Suku- ja etunimet	Suhde hakijaan	(Lasten) syntymäaika	Onko kyseinen henkilö minors) riippuvainen hakijasta?	Onko riippuvainen kyseisestä henkilöstä?	hakija taloudellisesti
			_	_	
			|_|	|_|	
			_	_	
			|_|	|_|	

Onko olemassa yksi tai useampi henkilö, joka on taloudellisesti riippuvainen sinusta mutta joka ei asu kotitaloudessasi? Jos on, anna seuraavat tiedot:

Suku- ja etunimet	Suhde hakijaan	(Lasten) syntymäaika

Onko olemassa henkilöitä, joista olet taloudellisesti riippuvainen mutta jotka eivät asu kotitaloudessasi? Jos on, anna seuraavat tiedot:

Suku- ja etunimet	Suhde hakijaan

E. Taloudelliset tiedot

Ilmoita kaikki tiedot itsestäsi, puolisostasi tai kumppanistasi, henkilöistä, jotka ovat taloudellisesti riippuvaisia sinusta ja jotka asuvat kanssasi sekä henkilöistä, joista sinä olet taloudellisesti riippuvainen ja joiden kanssa asut.

Jos saat muuta taloudellista avustusta kuin elatusapua henkilöltä, josta olet taloudellisesti riippuvainen ja jonka kanssa et asu, erittele kyseiset etuudet kohdassa ”muut tulot” (E.1).

Jos annat muuta taloudellista avustusta kuin elatusapua henkilölle, joka on sinusta taloudellisesti riippuvainen ja joka ei asu kanssasi, erittele kyseiset etuudet kohdassa ”muut kustannukset” (E.3).

Liitä hakemukseen kaikki todistusasiakirjat, jotka liittyvät edellä kuvattuihin tilanteisiin.
Täytä seuraavat taulukot ja ilmoita, missä valuutassa määrät on ilmaistu, jos määrät ilmaistaan muuna valuuttana kuin Romanian leuina.

E.1. Keskimääräisiä kuukausituloja koskevat tiedot	I. Hakija	II. Puoliso tai kumppani	III. Huollettavat henkilöt	IV. Hakijaa taloudellisesti tukevat henkilöt
Palkat, korvaukset:				
Liikevoitto:				
Eläkkeet:				
Tulot:				
Valtion avustukset:				
1. tuet:				
2. työttömyysavustukset ja sosiaalivakuutus:				
Pääomatulo (irtain omaisuus, kiinteistöt):				
Muut tulot:				
YHTEENSÄ:				

E.2. Varallisuuden arvo	I. Hakija	II. Puoliso tai kumppani	III. Huollettavat henkilöt	IV. Hakijaa taloudellisesti tukevat henkilöt
Vakituisena asuntona käytetty asunto:				
Muut kiinteistöt:				
Maaomaisuus:				
Säästöt:				
Osakkeet:				
Moottoriajoneuvot:				
Muut varat:				
YHTEENSÄ:				

E.3. Kuukausi-menot	I. Hakija	II. Puoliso tai kumppani	III. Huollettavat henkilöt	IV. Hakijaa taloudellisesti tukevat henkilöt
Tulovero:				
Sosiaaliturva-maksut:				

_____	_____	_____	_____	_____
Paikallishallintoverot:				
_____	_____	_____	_____	_____
Asuntolainojen				
lyhennykset:				
_____	_____	_____	_____	_____
Vuokrat ja				
asuntomenot:				
_____	_____	_____	_____	_____
Koulu-				
maksut:				
_____	_____	_____	_____	_____
Koulutus				
Lastenhoito-				
kustannukset:				
_____	_____	_____	_____	_____
Velkojen maksu:				
_____	_____	_____	_____	_____
Lainojen				
lyhennykset:				
_____	_____	_____	_____	_____
Lailliseen velvoitteeseen perustuva				
toiselle henkilölle				
maksettava elatusapu:				
_____	_____	_____	_____	_____
Muut kustannukset:				
_____	_____	_____	_____	_____
YHTEENSÄ:				
_____	_____	_____	_____	_____

Vakuutan, että antamani tiedot ovat paikkansapitävät ja täydelliset. Sitoudun ilmoittamaan hakemusta käsittelevälle viranomaiselle viipymättä kaikista muutoksista taloudelliseen tilanteeseeni.

Paikka .....

Päivämäärä .....

Allekirjoitus .....

7 Mitä asiakirjoja oikeusapuhakemukseen on liitettävä?

Julkista oikeusapua koskeva hakemus esitetään kirjallisena. Siihen on sisällytettävä maininta siitä, missä asiassa ja missä muodossa julkista oikeusapua haetaan, hakijan henkilöllisyys, henkilötunnus ja kotipaikka sekä hakijan ja hänen perheensä taloudellinen asema. Mukaan liitetään perusteena olevat asiakirjat hakijan ja hänen perheensä tuloista sekä todisteet elatus- tai maksuvelvoitteista. Hakemukseen liitetään myös hakijan kunnian ja omantunnon kautta antama vakuutus siitä, onko hän saanut julkista oikeusapua viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, sekä missä muodossa, miksi ja kuinka paljon apua on saatu.

Tuomioistuin voi pyytää osapuolilta selvennyksiä ja todisteita. Se voi myös pyytää kirjallisia tietoja toimivaltaisilta viranomaisilta.

Tuomioistuimen ulkopuolinen oikeusapu myönnetään kunkin asianajajayhdistyksen yhteyteen perustetussa oikeusaputoimistossa sellaisen hakemuksen perusteella, jonka malli on oikeusavun koordinointiyksikön hyväksymä. Hakemukseen sisältyy maininta oikeusapuhakemuksen kohteesta ja luonteesta, hakijan henkilöllisyydestä, henkilötunnuksesta ja kotipaikasta sekä hakijan ja hänen perheensä taloudellisesta asemasta. Hakemukseen liitetään perusteena olevat asiakirjat hakijan ja hänen perheensä tuloista sekä todisteet elatus- tai maksuvelvoitteista.

Hakemukseen liitetään myös hakijan kunnian ja omantunnon kautta antama vakuutus siitä, onko hän saanut julkista oikeusapua viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, sekä missä muodossa, miksi ja kuinka paljon apua on saatu.

Hakija esittää todisteet taloudellisesta asemastaan pääasiassa seuraavilla asiakirjoilla:

todistus hakijan ja hänen perheenjäsentensä tuloista

perherekisteri ja tarvittaessa lasten syntymätodistukset

tarvittaessa todistus hakijan tai hänen lapsensa vammaisuudesta

kunnian ja omantunnon kautta annettu vakuutus, josta käy ilmi, että hakija ja hänen muut perheenjäsenensä eivät saa muita tuloja

kunnian ja omantunnon kautta annettu vakuutus hakijan ja hänen perheensä varallisuustilanteesta

kunnian ja omantunnon kautta annettu vakuutus, jossa hakija ja/tai toinen vanhempi ilmoittaa, että lasta ei ole annettu tai asetettu toisen valtuutetun yksityisen tahon, julkisen palvelun tai oikeushenkilön hoitoon

toimivaltaisten viranomaisten antama todistus hakijan tai tarvittaessa hänen muiden perheenjäsentensä nimissä olevasta verotettavasta omaisuudesta

muut asiakirjat, jotka ovat tarpeen oikeusapuoikeuden vahvistamiseksi lain mukaisesti.

(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 14 § ja asianajajan ammatin järjestämisestä ja harjoittamisesta annetun lain nro 51/1995, sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä, 73 §.)

8 Minne oikeusapuhakemus toimitetaan?

Oikeusapuhakemus osoitetaan sille toimivaltaiselle tuomioistuimelle, joka käsittelee sen asian, jota varten tukea haetaan. Tuomion täytäntöönpanoon liittyvä julkista oikeusapua koskeva hakemus kuuluu täytäntöönpanevan tuomioistuimen toimivallan alaisuuteen. Jos toimivaltaista tuomioistuinta ei voida määrittää, ratkaisun tekee alueellinen tuomioistuin, jonka alueella hakijan koti- tai asuinpaikka on.

Jos julkista oikeusapua pyydetään meneillään olevassa oikeuskäsittelyssä, julkista oikeusapua koskevat hakemukset ratkaisee tarvittaessa päähakemuksen käsittelystä vastuussa oleva kokoonpano.

Julkinen oikeusapu voidaan myöntää milloin tahansa menettelyn aikana siitä päivästä alkaen, jona asianomainen jättää hakemuksen, ja oikeusapu säilyy koko sen menettelyn ajan, jota varten sitä on pyydetty. Julkista oikeusapua koskevasta hakemuksesta ei peritä leimausveroa.

Julkista oikeusapua voidaan myöntää muutoksenhakumenettelyyn uudella hakemuksella. Muutoksenhakumenettelyyn liittyvä julkista oikeusapua koskeva hakemus osoitetaan sille tuomioistuimelle, jonka tuomioon haetaan muutosta muutoksenhakuajan sisällä, ja sen ratkaisee kiireellisesti muu kokoonpano kuin se, joka ratkaisi pääasian.
Kun hakija jättää oikeusapuhakemuksen, muutoksenhakuaika keskeytetään vain, jos hakija toimittaa todistusasiakirjat enintään kymmenen päivän kuluessa. Uusi muutoksenhakuaika alkaa siitä päivästä, jona julkista oikeusapua koskevan hakemuksen päätös annetaan tiedoksi, tai tarvittaessa siitä, kun hakemuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä tehdään muutoksenhaku.
Jos oikeusapuhakemus hyväksytään, tuomioistuin ilmoittaa tästä välittömästi hakijalle ja asianajajayhdistykselle. Asianajajayhdistyksen on 48 tunnin kuluessa nimitettävä asianajaja, jolla on tapauksessa oikeus hakea muutosta missä tahansa muutoksenhakutuomioistuimessa. Asianajajan nimityspäivä ja tiedot annetaan tiedoksi tuomioistuimelle ja hakijalle enintään 48 tunnin kuluessa. Uusi muutoksenhakuaika alkaa siitä päivästä, jona asianajaja nimitetään.
Tuomioistuimen ulkopuolinen oikeusapu myönnetään kunkin asianajajayhdistyksen yhteyteen perustetussa oikeusaputoimistossa sellaisen hakemuksen perusteella, jonka malli on oikeusavun koordinointiyksikön hyväksymä. Hakemukseen sisältyy maininta oikeusapuhakemuksen kohteesta ja luonteesta, hakijan henkilöllisyydestä, henkilötunnuksesta ja kotipaikasta sekä hakijan ja hänen perheensä taloudellisesta asemasta. Hakemukseen liitetään perusteena olevat asiakirjat hakijan ja hänen perheensä tuloista sekä todisteet elatus- tai maksuvelvoitteista.
Hakemukseen liitetään myös hakijan kunnian ja omantunnon kautta antama vakuutus siitä, onko hän saanut julkista oikeusapua viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, sekä missä muodossa, miksi ja kuinka paljon apua on saatu.
Tuomioistuimen ulkopuolista apua koskeva hakemus toimitetaan oikeusaputoimistolle, ja se ratkaistaan tapauksen mukaan enintään 15 työpäivän kuluessa myöntämistä tai epäämistä koskevan päätöksen kirjaamispäivästä. Päätös annetaan hakijalle tiedoksi viiden työpäivän kuluessa päätöksen antamispäivästä.
Tuomioistuimen ulkopuolista oikeusapua koskevan hakemuksen hylkäämistä koskevaan päätökseen voidaan hakea muutosta asianajajayhdistyksen hallitukselta viiden päivän kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta. Asianajajayhdistyksen hallitus ratkaisee hylkäämispäätöksestä tehdyn muutoksenhaun kiireellisesti asianajajayhdistyksen hallituksen ensimmäisessä kokouksessa.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 11–13 § ja asianajajan ammatin järjestämisestä ja harjoittamisesta annetun lain nro 51/1995, sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä, 73 §.)

9 Miten saan tietää, onko minulla oikeus saada oikeusapua?

Tuomioistuin päättää oikeusapuhakemuksesta kutsumatta osapuolia, ja asiasta annetaan perusteltu päätös. Asianomainen osapuoli voi viiden päivän kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta jättää uudelleentarkasteluhakemuksen päätökseen, jolla oikeusapuhakemus hylätään. Toinen kokoonpano käsittelee muutoksenhakupyynnön, ja tuomioistuin tekee peruuttamattoman päätelmän.
Jos oikeusapuhakemus hyväksytään niin, että oikeusapu annetaan asianajajan avun muodossa, hakemus ja hyväksymispäätös lähetetään välittömästi kyseisen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan alueen asianajajayhdistyksen puheenjohtajalle. Asianajajayhdistyksen puheenjohtaja tai asianajaja, jonka puheenjohtaja on valtuuttanut hoitamaan tämän tehtävän, nimittää oikeusapurekisteriin merkityn asianajajan kolmen päivän kuluessa. Hän lähettää asianajajalle päätöksen nimitysilmoituksen yhteydessä. Asianajajayhdistyksen puheenjohtajan on myös ilmoitettava nimitetyn asianajajan nimi julkisen oikeusavun saajalle. Julkisen oikeusavun saaja voi lain nojalla itse pyytää tietyn asianajajan nimittämistä asianajajan suostumuksella.
Tuomioistuimen ulkopuolista apua koskeva hakemus toimitetaan asianajajayhdistyksen sisäiseen oikeusaputoimistoon, ja hakemus ratkaistaan 15 työpäivän kuluessa tapauksen mukaan myöntämistä tai epäämistä koskevan päätöksen kirjaamispäivästä. Päätös annetaan hakijalle tiedoksi viiden työpäivän kuluessa päätöksen antamispäivästä. Asianomaisen asianajajayhdistyksen puheenjohtaja nimittää asianajajan asianajajayhdistyksen oikeusapurekisteristä tuomioistuimen ulkopuolisen oikeusavun myöntämistä koskevan päätöksen nojalla. Asianajajayhdistyksen puheenjohtaja voi mahdollisuuksien mukaan hyväksyä oikeusavun saajan valitseman asianajajan antamaan oikeusapua.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 15 § ja asianajajan ammatin järjestämisestä ja harjoittamisesta annetun lain nro 51/1995, sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä, 73 §.)

10 Miten minun tulee toimia, jos minulla on oikeus saada oikeusapua?

Asianajajan avun muodossa annettava julkinen oikeusapu myönnetään noudattaen asianajajan ammatin järjestämisestä ja harjoittamisesta annettua lakia nro 51/1995, sellaisena kuin se on uudelleen julkaistuna, muutettuna ja täydennettynä, jossa käsitellään oikeusapua ja maksutonta oikeusapua.
Jos oikeusapuhakemus hyväksytään niin, että oikeusapu annetaan asianajajan avun muodossa, hakemus ja hyväksymispäätös lähetetään välittömästi kyseisen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan alueen asianajajayhdistyksen puheenjohtajalle. Asianajajayhdistyksen puheenjohtaja tai asianajaja, jonka puheenjohtaja on valtuuttanut hoitamaan tämän tehtävän, nimittää oikeusapurekisteriin merkityn asianajajan kolmen päivän kuluessa. Hän lähettää asianajajalle päätöksen nimitysilmoituksen yhteydessä. Asianajajayhdistyksen puheenjohtajan on myös ilmoitettava nimitetyn asianajajan nimi julkisen oikeusavun saajalle. Julkisen oikeusavun saaja voi lain nojalla itse pyytää tietyn asianajajan nimittämistä asianajajan suostumuksella.
Asianajajan apu voi olla myös tuomioistuimen ulkopuolista apua, joka koostuu neuvonnasta, pyyntöjen, vetoomusten tai ilmoitusten tekemisestä tai muun tällaisen oikeudellisen toimen aloittamisesta. Asianajaja voi myös edustaa asiakkaita sellaisten viranomaisisten tai elinten edessä, jotka eivät ole oikeusviranomaisia tai sellaisia viranomaisia, joilla on tuomiovaltaa, niin, että tiettyjen oikeuksien tai oikeutettujen etujen käyttäminen pystytään varmistamaan. Tuomioistuimen ulkopuolisen avun on johdettava siihen, että hakija saa selkeää, helposti käsiteltävää tietoa toimivaltaisia elimiä koskevien voimassa olevien säännösten mukaisesti. Mahdollisuuksien mukaan hänelle annetaan tietoa lainmukaisista vaatimuksista, määräajoista ja menettelyistä oikeuden tai edun tunnustamiseksi, myöntämiseksi tai käyttämiseksi hakijan väitteiden mukaisesti. Tuomioistuimen ulkopuolista apua annetaan lain nro 51 /1995, sellaisena kuin se on uudelleen julkaistuna, muutettuna ja täydennettynä, mukaisesti.
Tuomioistuimen ulkopuolista apua koskeva hakemus toimitetaan asianajajayhdistyksen sisäiseen oikeusaputoimistoon, ja hakemus ratkaistaan 15 työpäivän kuluessa tapauksen mukaan myöntämistä tai epäämistä koskevan päätöksen kirjaamispäivästä. Päätös annetaan hakijalle tiedoksi viiden työpäivän kuluessa päätöksen antamispäivästä. Tuomioistuimen ulkopuolista oikeusapua koskevan hakemuksen hylkäämistä koskevaan päätökseen voidaan hakea muutosta asianajajayhdistyksen hallitukselta viiden päivän kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta. Asianajajayhdistyksen hallitus ratkaisee hylkäämispäätöksestä tehdyn muutoksenhaun kiireellisesti asianajajayhdistyksen hallituksen ensimmäisessä kokouksessa.
Asianomaisen asianajajayhdistyksen puheenjohtaja nimittää asianajajan asianajajayhdistyksen oikeusapurekisteristä tuomioistuimen ulkopuolisen oikeusavun myöntämistä koskevan päätöksen nojalla. Asianajajayhdistyksen puheenjohtaja voi mahdollisuuksien mukaan hyväksyä oikeusavun saajan valitseman asianajajan antamaan oikeusapua.
Kun oikeusapuhakemus hyväksytään asiantuntijalle, kääntäjälle tai tulkille maksettavan maksun muodossa, oikeusavun hyväksymispäätöksessä vahvistetaan myös maksettava alustava maksu. Tuomioistuin määrittää lopullisen maksun sen palvelun tarjoamisen jälkeen, josta alustava maksu on maksettu.
Kun oikeusapuhakemus hyväksytään haastemiehelle maksettavan maksun muodossa, oikeusavun hyväksymispäätöksessä vahvistetaan myös haastemiehelle maksettava alustava maksu sen mukaan, kuinka monimutkainen asia on kyseisenä päivänä. Hakemus ja sen hyväksymispäätös lähetetään mahdollisimman pian kyseisen tuomioistuimen alueellisen tuomiovallan piiriin kuuluvalle alueelliselle haastemiesyhdistykselle. Alueellisen haastemiesyhdistyksen hallituksen on kolmen päivän kuluessa nimitettävä haastemies, jolle lähetetään päätös ja nimitysilmoitus. Haastemiesyhdistyksen

puheenjohtajan on myös ilmoitettava nimitetyn haastemiehen nimi julkisen oikeusavun saajalle. Julkisen oikeusavun saaja voi itse pyytää tietyn aluetason haastemiehen nimittämistä.
Kun haastemies on täyttänyt lain ja sen säännösten mukaiset velvollisuutensa, tuomioistuin määrittää haastemiehen pyynnöstä lopullisen maksun tapauksen monimutkaisuuden ja suoritetun työn määrän perusteella ja laissa säädettyjen maksujen rajoissa.
Kun oikeudenkäyntikuluihin liittyviä helpotuksia koskeva hakemus hyväksytään, päätöksessä määritetään tapauksesta riippuen joko vapautus maksusta, maksun alennus, maksumääräaika ja maksuerien arvo. Jos maksettavat oikeudenkäyntikulut ylittävät hakijan perheen oikeusapuhakemuksen jättämistä edeltävän kuukauden nettokuukausitulojen kaksinkertaisen arvon, maksu porrastetaan siten, että maksettava kuukausierä on enintään puolet perheen nettotuloista, ellei tuomioistuin katso tarpeelliseksi myöntää muuta, edullisempaa apumuotoa. Oikeudenkäyntikulujen maksaminen voidaan porrastaa enintään 48 kuukausittaiseen erään.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 23–25 ja 32–35 § ja asianajajan ammatin järjestämisestä ja harjoittamisesta annetun lain nro 51/1995, sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä, 71 ja 73 §.)

11 Jos oikeusapua on myönnetty, kuka valitsee asianajajan?

Asianajajan avun muodossa annettava julkinen oikeusapu myönnetään noudattaen asianajajan ammatin järjestämisestä ja harjoittamisesta annettua lakia nro 51/1995, sellaisena kuin se on uudelleen julkaistuna, muutettuna ja täydennettynä, jossa käsitellään oikeusapua ja maksutonta oikeusapua.
Jos oikeusapuhakemus hyväksytään niin, että oikeusapu annetaan asianajajan avun muodossa, hakemus ja hyväksymispäätös lähetetään välittömästi kyseisen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan alueen asianajajayhdistyksen puheenjohtajalle. Asianajajayhdistyksen puheenjohtaja tai asianajaja, jonka puheenjohtaja on valtuuttanut hoitamaan tämän tehtävän, nimittää oikeusapurekisteriin merkityn asianajajan kolmen päivän kuluessa. Hän lähettää asianajajalle päätöksen nimitysilmoituksen yhteydessä. Asianajajayhdistyksen puheenjohtajan on myös ilmoitettava nimitetyn asianajajan nimi julkisen oikeusavun saajalle. Julkisen oikeusavun saaja voi lain nojalla itse pyytää tietyn asianajajan nimittämistä asianajajan suostumuksella.
Asianomaisen asianajajayhdistyksen puheenjohtaja nimittää asianajajan asianajajayhdistyksen oikeusapurekisteristä tuomioistuimen ulkopuolisen oikeusavun myöntämistä koskevan päätöksen nojalla. Asianajajayhdistyksen puheenjohtaja voi mahdollisuuksien mukaan hyväksyä oikeusavun saajan valitseman asianajajan antamaan oikeusapua.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 23 ja 35 § ja asianajajan ammatin järjestämisestä ja harjoittamisesta annetun lain nro 51/1995, sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä, 71 ja 73 §.)

12 Kattaako oikeusapu kaikki menettelyyn liittyvät kustannukset?

Julkista oikeusapua voidaan antaa seuraavissa muodoissa:
a) nimetyn tai valitun asianajajan edustuksesta, oikeusavusta ja tarvittaessa puolustuksesta perittävän maksun maksaminen sen varmistamiseksi, että jotakin oikeutta tai oikeutettua etua voidaan käyttää tuomioistuimessa, että oikeus tai oikeutettu etu voidaan turvata tai että riita-asia voidaan välttää, jäljempänä ’asianajajan apu’
b) menettelyn ajan tuomioistuimen tai oikeusviranomaisen suostumuksella toimineen asiantuntijan, kääntäjän tai tulkin palkkion maksaminen, jos tällainen maksu on julkista oikeusapua hakevan henkilön vastuulla
c) haastemiehen palkkion maksaminen
d) lain mukaiset oikeudenkäyntikuluihin liittyvät vapautukset, vähennykset, maksuaikataulun muuttamiset tai maksujen lykkäämiset, myös täytäntöönpanovaiheessa.
Jos julkista oikeusapua annetaan EU-maiden kansalaisille tai muille henkilöille, joiden kotipaikka tai asuinpaikka on jonkin EU-maan alueella, hyväksyttyyn julkiseen oikeusapuun voivat sisältyä myös
a) tuomioistuimen tai oikeusviranomaisen asian ratkaisemiseksi pyytämien, etuudensaajan toimittamien asiakirjojen kääntämisestä aiheutuvien kustannusten sekä tämän luvun mukaisesti toimitettujen tai vastaanotettujen asiaan liittyvien pyyntöjen ja asiakirjojen kääntämisestä aiheutuvien kustannusten vapauttaminen laillistamismuodollisuudesta tai muusta vastaavasta muodollisuudesta
b) tuomioistuimen tai oikeusviranomaisen käsittelyn vireillä olevan menettelyn tulkkipalvelut
c) oikeusavun saajalle tai muulle henkilölle aiheutuvat matkakulut, jotka syntyvät siitä, että oikeusavun saajan tai muun henkilön on matkustettava Romaniaan tuomioistuimen tai oikeusviranomaisen pyynnöstä, tai siitä, että laki edellyttää jommankumman henkilön pakollista läsnäoloa.
Julkista oikeusapua voidaan myöntää joko erikseen tai kumulatiivisesti missä tahansa edellä mainitussa muodossa. Asianajajan, asiantuntijan, kääntäjän, tulkin tai haastemiehen missä tahansa muodossa antaman julkisen oikeusavun arvo, joko erikseen tai kumulatiivisesti, ei saa ylittää yhden vuoden 12 kansallisen bruttovähimmäispalkan enimmäismäärää sen vuoden osalta, jona oikeusapuhakemus on tehty.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 6, 7 ja 44 §.)

13 Jos oikeusavun määrää on rajoitettu, kuka vastaa lopuista kustannuksista?

Kustannukset, joista osapuolelle on myönnetty vapautuksia tai alennuksia julkisen oikeusavun hyväksymisen yhteydessä, siirtyvät toiselle osapuolelle, jos viimeksi mainittu häviää. Hävinneen osapuolen on maksettava nämä maksut valtiolle.
Jos julkisen oikeusavun saanut osapuoli ei voita, valtiolle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut ovat ensiksi mainitun vastuulla. Tuomioistuin voi kuitenkin asian ratkaisun yhteydessä velvoittaa julkisen oikeusavun saaneen osapuolen korvaamaan kokonaan tai osittain valtiolle aiheutuneet kulut, jos tämä ei ole toiminut riittävän huolellisesti menettelyn aikana, jos tämä on aiheuttanut asian häviämisen tai jos tuomiossa on todettu kanteen väärinkäyttö.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 18 ja 19 §.)

14 Kattaako oikeusapu myös muutoksenhakuvaiheen?

Jos asiassa, jossa julkinen oikeusapu on hyväksytty, annettuun tuomioon sovelletaan muutoksenhakumenettelyä, asianajajan ennalta määrätyssä avustamismuodossa edellisessä oikeudenkäyntivaiheessa myönnetty julkinen oikeusapu laajennetaan lainmukaisesti kattamaan hakemuksen laatiminen ja muutoksenhaun perustelut sekä muutoksenhakumenettelyn käyttö ja toteuttaminen.
Tuomioistuimen päätös, jossa mainitaan muutoksenhakuoikeus, ja jäljennös julkisen oikeusavun hyväksymispäätöksestä annetaan välittömästi tiedoksi asianajajayhdistykselle tarkastusta ja tunnustamista varten tai tarvittaessa sellaisen asianajajan nimeämiseksi, jolla on oikeus hakea muutosta muutoksenhakutuomioistuimessa. Muutoksenhakumenettelyssä asianajajalla on oikeus erilliseen maksuun, jonka muutoksenhakutuomioistuin määrää lain mukaisesti.
Jos osapuoli ei ole saanut julkista oikeusapua muutoksenhakumenettelyn edellisessä vaiheessa, julkista oikeusapua pyydetään uudella hakemuksella. Uusi muutoksenhakuaika alkaa siitä päivästä, jona asianajaja nimitetään tai tunnustetaan. Asianajajan nimityspäivä ja yhteystiedot annetaan tiedoksi tuomioistuimelle ja hakijalle enintään 48 tunnin kuluessa.

Muutoksenhakutuomioistuin tarkistaa, täyttyvätkö myönnetyn julkisen oikeusavun edellytykset edelleen. Jos tuomioistuin toteaa, että vaatimukset eivät enää täyty, se päättää lopettaa oikeusavun ja velvoittaa osapuolen korvaamaan valtiolle asianajajan palkkiosta aiheutuneet kulut kokonaan tai osittain.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 13.1 §.)

15 Voidaanko oikeusapu peruuttaa ennen kuin oikeudenkäynti on päättynyt (tai jopa periä takaisin oikeudenkäynnin päätyttyä)?

Oikeus julkiseen oikeusapuun lakkaa, jos osapuoli kuolee tai kyseisen osapuolen taloudellinen asema paranee siinä määrin, että hänellä on varaa maksaa oikeudenkäyntikulut.
Kun oikeusapuhakemus vastaanotetaan, hakijalle ilmoitetaan, että jos hän häviää asian, hän maksaa toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut, ja että hänelle on tarkoitus antaa mahdollisuus palauttaa julkisena oikeusapuna saadut määrät siinä tapauksessa, että joku asianosainen henkilö vie asian sen tuomioistuimen käsiteltäväksi, joka on hyväksynyt julkisen oikeusavun, ja esittää todisteita sen henkilön, jonka hakemus on hyväksytty, todellisesta asemasta. Laillista oikeusapua ei keskeytetä uusien tutkimusten ajaksi.
Jos tuomioistuin toteaa, että julkista oikeusapua koskeva hakemus on jätetty vilpillisin mielin eli salaamalla totuus, se tekee päätöksen, jolla julkisen oikeusavun saaja velvoitetaan maksamaan takaisin ne määrät, joista hänelle on perusteettomasti myönnetty vähennys, ja maksamaan sakko, joka on enintään viisinkertainen perusteetta saatuun vähennykseen nähden. Päätöstä vastaan voidaan jättää ainoastaan uudelleentarkastelua koskeva hakemus, jossa voidaan pyytää perustellusti korvauksen tai sakon tarkistamista tai päätöstä alentaa korvausta tai sakkoa. Hakemus jätetään viiden päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu tiedoksi, ja toinen kokoonpano ratkaisee sen peruuttamattomasti.
Jos julkisen tuen saaja hankkii lopullisen, peruuttamattoman tuomion aikana varallisuutta ja saatavia, joiden arvo tai määrä ylittää kymmenkertaisesti myönnetyn julkisen oikeusavun arvon, hänen on palautettava julkinen oikeusapu. Korvausmenettely on tämän erityisasetuksen III luvussa säädetty menettely.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 10, 14, 17 § ja 50 §:n 2 momentti.)

16 Voiko oikeusavun epäämistä koskevaan päätökseen hakea muutosta?

Tuomioistuin päättää oikeusapuhakemuksesta kutsumatta osapuolia, ja asiasta annetaan perusteltu päätös. Asianomainen osapuoli voi viiden päivän kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta jättää uudelleentarkasteluhakemuksen päätökseen, jolla oikeusapuhakemus hylätään. Toinen kokoonpano käsittelee muutoksenhakupyynnön, ja tuomioistuin tekee peruuttamattoman päätelmän.
Julkinen oikeusapu voidaan evätä, jos sitä on haettu väärin, jos sen arvioidut kustannukset ovat suhteettomia asian kohteen arvoon nähden ja jos sitä ei pyydetä oikeutetun edun turvaamiseksi, tai jos sitä pyydetään yleisen järjestyksen tai perustuslaillisen järjestyksen vastaisesti.
Jos hakemuksella haetaan julkista oikeusapua asiaan, joka kuuluu niihin, joihin voidaan soveltaa sovittelumenettelyä tai muita vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä, oikeusapuhakemus todennäköisesti hylätään, jos esitetään todisteet siitä, että julkisen oikeusavun hakija on kieltäytynyt noudattamasta tällaista menettelyä ennen oikeudenkäynnin vireillepanoa.
Julkinen oikeusapu voidaan evätä, jos hakija vaatii vahingonkorvausta imagonsa, kunniansa tai maineensa vuoksi, ottaen huomioon, ettei hänelle ole aiheutunut merkittävää vahinkoa, ja jos hakemus on tehty hakijan ammattikunnan tai itsenäisen ammatinharjoittajan ammatin vuoksi.
Jos julkista oikeusapua myönnetään EU-maiden kansalaisille tai muille henkilöille, joiden kotipaikka tai asuinpaikka on jonkin EU-maan alueella, Romanian keskusviranomainen voi kieltäytyä toimittamasta oikeusapuhakemusta toiseen EU-maahan, jos hakemus on selvästi perusteeton tai se ylittää neuvoston direktiivin 2002/8/EY soveltamisalan. Jos pyynnön vastaanottavan EU-maan toimivaltainen viranomainen hylkää oikeusapuhakemuksen, Romanian keskusviranomainen pyytää hakijaa hyvittämään kääntämisestä johtuvat kulut.
(Julkisesta oikeusavusta annetun hallituksen erityisasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty lailla nro 193/2008, muutettuna ja täydennettynä, 15, 16, 45 ja 46 §.)

Lisätietoja

Hyödyllisiä linkkejä:

Romanian asianajajayhdistysten kansallinen liitto (*Uniunea Naţională a Barourilor din România*)

Päivitetty viimeksi: 22/05/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.